

3463

פרוטוקול מס' 28/ד

מישיבת ועדת העבודה
פיוס ג', כ"ד בסיון תשס"ו - 14.6.55
(בשעה 17.00)

חברי הועדה:

נ כ ו ו ד :

- ע. גוברין - היו"ר
- ה. ברגר
- א. וילנסקה
- ז. סברסקי
- א. ריסלט
- י. ריפתין
- א. יוסטק

נוזמים:

- י. אבולעפיה - ב"כ אגף החקציבים (האיצר)
- י. עמיר - ראש אגף כוח אדם (משרד הבטחון)
- נר קלייץ - סגן היועץ המשפטי למשרד הבטחון
- פר ויינס - מטעם משרד המשפטים
- (דב ויינר)
- (עזריאל בן-צבי)
- (ציגי ארגון נכ"י מלחמה)
- (דוד ארד)
- (משה רשקס)
- (יוסף טווילי)
- (אריה יולמן)
- (חיי עטרון)
- (יואל זיבמן)
- (פר בורנשטיין)
- (ד"ר פריין)
- (יקותיאל סג"ל)
- (משה יונגשטיין)
- (יצחק זנדמן)

חוק הנכים (חגבולים ושיקום) (תיקון)
תשס"ו-1955.

סדר-היום:

ע.ע.

היו"ר ע. גוברין:

פותח את הישיבה.

נשמע היום את הערות נציגי ארגוני הנכים בקשר להצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון) תשט"ו-1955. נשמע קודם את הערות נציגי ארגון נכי מלחמת השחרור.

דב ויינבר:

הננו מקדמים בגרסה אח הצעת החוק שהוגשה ע"י הממשלה, הכוללת את החיקונים העקרוניים שהצגנו בפני הועדה שנחמנתה לענין זה ע"י השגררת הבטחון, והן: ביטול ההפחתות, הצמדה לדרגה ממשלתית וכו', אולם יש לנו לצורה המעשית שהעקרונות האלה מקבלים בהצעת הממשלה, הצעותינו הן:

לסעיף 1: במקום 2/3 משכר דרגה 15 ממשלתית -

אנו דורשים שכום השווה לשכר דרגה 13 ממשלתית במלואו. דרגה 15 היא דרגה זמנית. זוהי למעשה דרגת נערים וחניכים, ולאחר תקופה מסוימת עולים לדרגה 14, 13, 12 ו-11. שר הבטחון הסכים איתנו בזמנו כי התגמול לנכה לא יהיה צמוד לדרגה הנמוכה ביותר, אלא לגבוהה ממנה. הצעה זו תפחית, למעשה, כ-30% את תגמול הנכים במקבילם כיום תגמולים לפי אחוז נכותם. לפי המצב הקיים היום, נכה בעל/נכות של 100% מקבל כ-130 ל"י. לפי הצעת הממשלה, הוא יקבל 2/3 מדרגה 15, כלומר, 90 ל"י לחודש, ז.א., כ-40 ל"י פחות. הוא הדין גם לגבי נכה בעל/נכות של 50% - הוא יקבל 20 ל"י פחות בחודש. נכון, שחלק מסויים מהנכים יקבל מעתה יותר - אלה שהיו מקבלים תגמול מופחת, אולם דוקא בעלי הכנסה נמוכה יקבלו מעתה פחות ובעלי הכנסה גבוהה, יקבלו יותר, כי אדם בעל הכנסה נמוכה היה מקבל תגמול לפי אחוז נכותו, כלומר, תגמול לא מופחת. מספר הנכים בעלי הכנסה גדולה אינו גדול ביותר, כלומר, התיקון המוצע הוא לרעת רוב הנכים. כל זה אמור לגבי נכה נשוי עם ילדים. לגבי רווק - ההפרש הוא עוד יותר גדול.

ישנו עוד חסרון לשיטה הקובעת את התגמול

בגיובה 2/3 מדרגה 15. כל השכר בארץ בנוי על משכורת יסודית וחוספת יוקר. לפי ההצעה של הממשלה, אם חוספת היוקר הגדול כ-5 ל"י, הנכה יקבל רק 2/3 ממנו. הוא יקבל רק 2/3 מחוספת המשפחה. כל זה אמור לגבי נכה בעל נכות של 100%. נכה בעל אחוז נכות נמוך יותר, יקבל עוד פחות מזה.

אנו עומדים על דעתנו, שהשכר הקובע יהיה

לא 2/3 מדרגה 15, אלא דרגה 13 במילואה, ואז גם החוספת תהיינה מלאות.

לסעיף 2: (החלפת סעיף 4):

אנו מתנגדים לסיוג הנכים לשלוש דרגות ודורשים קביעת סוג אחד בלבד: מ-10% ועד ל-100% נכות. אנו מציעים כי יינתן תגמול חדשי לכל אדם שיוכר כנכה ע"י המדינה, ואם אחוז נכותו נמוך, יקבל תגמול קטן יותר.

לסעיף 3: (במקום סעיף 5):

אנו מתנגדים למונח "דמי נכות". איננו מבינים מדוע נכה בעל/נכות של 50% יקבל פנסיה הנקראת "תגמול" ונכה בעל/נכות של 49% יקבל פנסיה הנקראת "דמי נכות". השם צריך להיות אחיד לגבי שני סוגי הנכים. יש לנו גם נימוק מעשי להצעתנו זו: ישנם כמה חוקים במדינה המעניקים זכויות לנכים, שבהם מכירים בנכה המקבל תגמול חדשי.

פירוש הסעיף למעשה הוא, כי נכה בעל

דרגות נכות של 30-50% יקבל דמי נכות בשיעור מחצית האחוז משכרו הקובע לכל אחוז שנדרגת נכותו, כלומר, מחצית השכר הקובע של נכים בעלי דרגת נכות של 50-100%, באופן שיוצא כי ההבדל בתגמול בין נכה בעל דרגת נכות של 50% לבין נכה בעל דרגת נכות של 49% הוא כ-20 ל"י לחודש, בו בזמן שההבדל בפגיעה ובכושר העבודה בין שניהם אינו ניכר כמעט.

ע.ע.

אנו מציעים לבטל את המונח "דמי נכות" ולקבוע סוג אחד של תגמול, כלומר, שההבדל בתגמול בין נכה בעל זרגת נכות של 49% לבין נכה בעל זרגת נכות של 50% יהיה רק באחוז אחד.

לסעיף 4 (במקום סעיף 6): אנו מציעים להחליף את הספרה "50%" בספרה "10%".

לסעיף 5: (תיקון סעיף 6א): לפי סעיף זה, נכה בעל זרגת נכות של 34% והוא מחוסר פרנסה שלא באשמתו, אינו מקבל כל תגמול. יש לציין, כי נכה כזה אינו יכול לפנות ללשכה העבודה הכללית, אלא רק ללשכה המיוחדת שבמשרד הבטחון, ומדי פעם בפעם קורה שאין מצליחים לסדר מיד נכה כזה בעבודה, ובינתיים הוא מחוסר כל אפשרות קיום.

לכן אנו מציעים להחליף את הספרה "35" בספרה "10". כמו כן לבטל את הפיסקה: "תגמולים בשעור מחצית שכרו הקובע, נוסף לתשלומים שהוא זכאי להם לפי סעיף 5 או 6", ובמקומה להכניס את הפיסקה: "חוספת בשיעור ההפרש שבין התגמול המגיע לו לפי סעיף 5 או 6, לבין המשכורת המשתלמת לעובד מדינה בדרגה 13, שהרכב משפחתו הוא כהרכב משפחת הנכה".

לסעיף 6 (במקום סעיף 7) אנו דורשים שנכה הזכאי לתגמולים מיוחדים ישלמו לו אותם על בסיס דרגה 11 של עובדי המדינה, ולא 13 לפי הצעת החוק, כי הכוונה בסעיף זה היא אך ורק לנכים שאין להם כל הכנסה אחרת מלבד התגמולים. המדובר הוא במספר קטן של נכים, שאינם מסוגלים בכלל לעבודה, דוק לנכים אלה יש הנצאות גדולות יותר מאשר לעובדי מדינה.

בסעיף 7 של החוק המקורי ישנה הגדרה למונח "דרגת נכות מיוחדת", הגדרה שאינה מופיעה בהצעה המתוקנת. נאמר, כי "נכה בעל דרגת נכות מיוחדת, הנקבעה לפי כללים שפורסמו בתקנות, ישולמו לו נוסף לתגמוליו...". והכללים שרם פורסמו בתקנות, לדעתי, רצוי להכניס לחוק את ההגדרה הנ"ל.

לסעיף 7: (במקום סעיף 8) אין לנו הערות.

לסעיף 8 (במקום סעיף 14): אין לנו הערות.

לסעיף 9 (במקום סעיף 16א): אנו מציעים בסעיף 18 להוסיף/פיסקה זו: "ה) למרות האמור בסעיף 16א של החוק, לא תתיישן זכותו של חייל משוחרר להגיש בקשה כאמור בסעיף 16, באם הוכיח אותו חובע כי אי-הגשת הבקשה באה מסיבות שאינן תלויות בו, או באם הוכיח כי נכותו באה כתוצאה מפעולה קרבית. זכותו להגיש תביעה על אף האמור בסעיף 16א לחוק העיקרי - חוק ששה חדשים סיום תחילת תקפו של החוק הנוצץ". ישנם מקרים שונים המצדיקים את התיקון הנ"ל. למשל, נכה וולה במחלת ריח, שבב בבית חולים ולא יכול היה להגיש בקשה לתגמול. כל זה אמור לגבי אדם שהוכר כי מחלתו באה עקב השירות. ישנם מקרים של חברי קיבוצים שנפצעו ולא הגישו כל תביעות, ולאחר שעזבו את הקיבוץ נחברר שהפסידו את זכותם לתגמול. לגבי כל המקרים האלה אנו מציעים לחת שהות של ששה חדשים להגשת בקשה לתגמול. אנו גם מציעים להטיל על הצבא לתת לכל חייל המשתחרר מהצבא מופס שבו ייאמר, כי יש לו זכות להגיש תביעה לתגמול תוך שנתיים, ולאחר זאת יאבד את זכותו.

ע.ע.

לסעיף 10 (תיקון סעיף 17): אין לנו

הערות.

לסעיף 11 (ביטול סעיף 18): אין לנו

הערות.

לסעיף 12 (תיקון סעיף 18א): אין לנו

הערות.

לסעיף 13: (תיקון סעיף 19): אם תתקבל

תביעתנו בענין תשלום חגמול חדשי לנכים מ-10%, הרי שסעיף זה יכול להתבטל לחלוטין, ובמקומו אנו מציעים את הסעיף הבא: "נכה שקיבל הענקה חד פעמית לפי החוק הקיים, וזכאי לפי התיקון המוצע לתגמולים חדשיים, יחולו עליו הוראות אלה: 1) עלתה ההענקה שקיבל על סך כל התגמולים המשוערים בעד התקופה שלפני הכנס תיקון זה לחוק - יראו את ההפרש כמפרעה על חשבון התגמולים המגיעים לו מיום תחילת חוקו של החוק המוצע. 2) "תגמול משוער" פירושו: התגמול המגיע לנכה, אילו חל תיקון חוק זה על נכה, כבר בתאריך שנקבע לו אחוזי נכותו (המזכים אותו בתגמול האמור), לראשונה". הצעה זו מבטלת כבר גם את הצורך בקיום פיסקה (ב) של הוראות המעבר, אשר לפיה יבכו מההענקה את דמי הנכות על חשבון התקופה מיום תחילת תקפו של חוק זה. אנו מציעים שבמקרה זה ייחשבו את דמי הנכות מהתאריך שנקבעו לו אחוזי נכותו.

לסעיפים 14 (תיקון סעיף 19א) 15 (תיקון

סעיף 25א) ו-16 (חוספת סעיף 27א) - אין לנו הערות.

לסעיף 17 (החלפת סעיף 28א): איננו מתנגדים

לסעיף זה כפי שהוא מובא, אך אנו חובעים הכנסת פיסקה משפטית שתאימה, אשר תבטיח טובות הנאה של הנכים ממחנדי הישוב, אשר קיימות כיום למעשה, ואשר פיסקה (ב) בסעיף זה נרית כאילו היא נוגדת טובות הנאה אלה. בפיסקה זו נאמר בפירוש, כי נכה ממחנדי הישוב לא יהיה זכאי לתגמולים, דבר הנוגד לסדרים הקיימים היום.

לסעיף 18: (הוראות מעבר) פיסקה (א) - אין

לנו הערות. פיסקה (ב) - אנו מציעים לבטל. הצעותינו לשינוי סעיף 19א מבטלות את הצורך בקיומה; פיסקה ד' - אנו מציעים להחליף את המלים "שלושים יום" במלים: "ששה חדשים".

ישמע כעת את הערות נציגי ארגון נכי מלחמת העולם השניה - ממחנדי הישוב.

היו"ר ע. גוברין:

סעיף 17(ב) יל הצעה. החוק לתיקון חוק הנכים (תגמולים ושיקום) מבטל את ההישג

יואל זיבמן:

של השוואה מעמדנו עם נכי צה"ל. סעיף זה מבטל את תשלום התגמול, דמי הנכות או ההענקה, ועל-כן אנו מציעים לתקנו כדלקמן: "זכותו של נכה ממחנדי הישוב רואים אותו לענין חוק זה כשירות צבאי, ודינו זהה, פרט לענין התגמולים, כדין נכה כמשמעותו בסעיף 1". שוחחנו בענין זה עם ד"ר ויינס וישנה המכסת המטילה בענין זה. אני מקווה וגם הועדה תסכים לכך.

בסעיף 17(ג) אנו מציעים לכתוב במקום

הנלים: "כאילו הם תגמולים" את המלים: "כאילו הם מטיג תגמולים". אנו מציעים זאת היות וכל מיני ווקי עזר המעניקים זכויות והנחות לנכים, מכירים רק בנכה הזכאי לתגמולים.

ע.ע.

כן. אנו מבקשים להאריך ב-6 חודשים את
הטווח שבו יכול נכה ט-10 נדבני הישוב לחבוע הכרתו כנכה כמשמעותו
בסעיף 28א, כי בגלל טיבות שונות לא הגישו כמה עשרות נכים את
חביעותיהם.

לעצם הצעת החוק, אנו מקבלים בברכה
את ביטול שיטת ההפחתות.

אנו מציעים לשלם תגמול לנכה בעל דרגת
נכות ט-20 ומעלה, מתוך הנמיון שיש לחברינו מחברר, כי נכות בדרגה של
20% יחכן שאינה מכבידה בזמן הראשון, אבל היא מתחילה להכביד במרוצת
השנים.

לא הבינונו מדוע נכים בעלי דרגת נכות
של 35-50% יקבלו תגמול באופן יחסי לגובה הנכות, אבל התגמול לכל אחוז
נכות יהיה בשיעור 50% מזה של נכה בעל דרגת נכות של 50% ומעלה. אין
זה צודק להבחין בין סוגים שונים של נכים. זוהי הפליה בין הנכים. התגמול
צריך להיות אחיד לכל סוגי הנכים.

אנו מציעים לקבוע את התגמול לא בשיעור
של 2/3 ממשכורתו של עובד מדינה בדרגה 15, כי אם בשיעור משכורתו המלאה
של עובד מדינה בדרגה 12. צריך לקבוע שבלה אחידה הכוללת דרגה מסויימת
של שכר עם תוספת יוקר אוטומטית.

היו"ר ע. גוברין:
נשמע כעת את הערות נציגי ארגון נכי
המלחמה בנאצים.

יצחק זנדמן:
חוק נכי המלחמה בנאצים, שאושר בכנסת
ב-22.2.54 העניק זכויות בשטח התגמולים
בהסתמך על הסעיפים 5, 6 ו-7 של חוק הנכים (תגמולים ושיקום). ברור שכל
תיקון בחוק המקורי בשטח זה צריך לחול גם על נכי המלחמה בנאצים.

והנה בהצעת החוק לתיקון חוק הנכים (תגמולים
ושיקום) לא נזכרו בכלל נכי המלחמה בנאצים. העמדנו את הבעיה בפני האוצר
ורק אתמול הודיע לנו מר אריאלי - שהוא האחראי הישיר לביצוע החוק - כי שר-
האוצר מסכים שכל התיקונים בשטח התגמולים יחולו גם על נכי המלחמה בנאצים.

אולם ישנם תיקונים בשני סעיפים של החוק
המקורי שאינם מופיעים בחוק נכי המלחמה בנאצים או שמופיעים בתור סעיפים
נפרדים. למשל, בחוק נכי המלחמה בנאצים יש סעיף נפרד בענין ההפחתות, כך
שביטול הסעיף בחוק המקורי אינו מבטל את הסעיף בחוק נכי המלחמה בנאצים.
אנו חושבים שאם שיטת ההפחתות היא פסולה, יש לבטלה גם לגבי נכי המלחמה
בנאצים.

כן אנו מבקשים שתיקון סעיף 6א, הקובע
תגמולים למחוסרי פרנסה, ימחק סעיף 18, יחולו גם על חוק נכי המלחמה
בנאצים.

לבסוף ברצוני לציין, שאנו תומכים בהצעות
השונות של נציגי ארגון נכי מלחמת השחרור.

(הישיבה נועלה בשעה 19.00)